

runan användes såväl som tecken för *o*-ljud (**bro**, **bota**, **porbiorn**) som för *a* (**iorl**). 95—104 **harptstain** kan visserligen bero på att ristaren först har hoppat över **s** och sedan velat rätta felet. Men det förklaras snarare av en vacklan mellan ett enklare, ljudlagsenligt uttal av namnet *Hartstæinn* eller *Harstæinn* och ett tydligare, »etymologiskt» *Harðstæinn*. Formen 61—67 **sehkurp** med sin stungna *e*-runa är anmärkningsvärd. Det är väl en sådan uttalsform, som ligger till grund för namnformen med *u*-omljud *Siugurdh* (*Sjurd*) o. dyl.

Ornamentiken är i påfallande grad tafatt och oskickligt utförd. Ristaren har alldeles misslyckats i sitt försök att lägga upp en runslinga, som skulle ge intryck av en organiskt sammanhängande ormkropp. Teckningen är på flera punkter oklar. Huvudet hänger löst ned och är otympligt format. Ristningen torde ha gjort ett egendomligt intryck på en tid, som var van att möta ett korrekt och elegant utförande av stilens huvudmotiv.

855. Prästgården, Balingsta sn. Nu vid Böksta backe.

Pl. 138, 139.

Litteratur: L 86, D 1:137. J. Bureus, Fa 6 s. 73 n:r 139 (Bureus' egen uppteckning), s. 114 n:r 24 (Caspar Cohl), s. 219 n:r 260 (Rhezeliuss), Fa 5 n:r 15, Fa 1 s. 6; J. Rhezelius, Fl 2 n:r 74; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 265; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 148, hs R 556 (UUB), s. 416; F. Burman, Triga Supplementorum ad Runographiam Svio-Gothicam (i: Nova Acta R. Soc. Scient. Ups. Vol. 5, 1792), s. 301; R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), s. 22 f. (n:r 76), Reseberättelse 1862, 1864, Runa (fol.) 1874, s. 12 f.; UFT h. 3 (1873), s. 15, h. 5 (1876), s. 122, h. 40 (1930), s. 75; O. v. Friesen, Runstenar i Uppland undersökta 1899—1901 (ATA), Anteckningar (UUB), Vår första skidlöparbild (i: På skidor, Föreningens för skidlöpningens främjande i Sverige årskrift 1925).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i Fl 2); Bureus, kopparstick (Ff 6 n:r 7); U. Christophersson och J. Hadorph, teckning (i Peringskiölds Monumenta); O. Celsius, teckning (i hs R 556); Dybeck, teckning (ATA), D 8:o n:r 76, D 1:137, Runa (fol.) 1874, plansch mellan s. 12—13; UFT h. 3 (1873), pl. 2; C. M. Bolm, teckning (ATA); O. v. Friesen, foto (ATA, UUB), reproducerad i »På skidor» (1925), s. IX.

Runstenen står rest vid norra sidan av landsvägen Balingsta—Böksta, omedelbart Ö om avtagsvägen till Risslinge. Ristningsytan vetter mot SV, d. v. s. mot vägen.

Runstenen var känd redan av Bureus. Platsen säges vara »Vti Balningzstada Prästeäng» (Fa 6), »I Prestängen, i 5 st^r sönd^r» (Fa 5). Caspar Cohl (Fa 6): »å Balungzstadh Prästeäng»; Rhezelius: »Vti Prästängen i 5 stycker» (Fa 6), »Balingstad Prestäng» (Fl 2). — I *Ransakningarna* meddelas (1672), att i »Prästängen» finnes »en Ruhnesteen, hwar af $\frac{1}{4}$ dehl är inmuhrad i Boogårdz muhren». — I Peringskiölds *Monumenta* finnes inklistrat ett blad med följande anteckning av Hadorph: »På Präste ängen finnes en stoor Runesteen, fordom i 5 stycken sönderlagen, hvaraf det femte blifvit i kyrkiomuren inmurat, och de andra qvarliggiande, hvilka nu yttermera sammansatte uthvisa en rund sköld med yppet felt, i hvilket är uthmärkt en anstälter Jacht, våra göthers Ridderliga öfning; ty här sitter en Ridderlig Jägare på sin häst, som med ett Spiut och en falk samt två hundar effterföllier en Hiort, lemnandes effter sig en Skyttebåga och en skutin hara ...» Teckningen, som är signerad »U. C.», d. v. s. ritaren Ulf Christophersson, har påskriften »Hagunda häradt [vid] Ballingsta i Prästeängen» (L 86: »I Prestängen»). — O. Celsius har upptecknat inskriften den 1 nov. 1695. Han anger platsen så: »Balingsta, mit för Bökestad på Kyrkioherdens äng.» Och han tillägger följande anteckning: »Hic lapis a fulmine, uti conjiciunt agrestes ejus loci, in 5 partes est ruptus. Quarum binæ telluri adhuc in hærent. Tertium muro, quo cingitur coemiterium Balingstadense inseruere operarii. Reliqua duo fragmina, eo loco, quo erectus olim est lapis, collapsa jacent. Ob festinationem omnes partes accurate dilineare non licuit. vid. XI° 18 inter lapides a me delineatos. Sub equite est elegans draco. Eques venatur cervum, quem persequunt duo canes.»

Fig. 337. U 855. Prästgården, Balingsta sn. Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 338. U 855. Prästgården, Balingsta sn. Efter kopparstick av Bureus.

R. Dybeck fann stenen på samma plats, i Prästgårdsängen. »Balingsta socken vidtager öster om Säva å och bro. Mellan ån och Balingsta kyrka ligger Böksta bys egor, samt den vidsträckta Prestgårdsengen. Vid norra sidan af denna äro fyra stycken af en större Runsten, hvilken i medlet af 1600-talet blifvit sönderslagen. Det femte stycket var före 1677 'inmuhradt i bogårdsmuhren'. Stenen är af granit, jämntjock tre kvarter, och har i helt, högre skick redan i och för sig varit ett präktigt minnesmärke på den flacka och vida Uplandsrymden. Nuvarande vägen mellan Balingsta kyrka och landsvägen löper ända till 50 famnar norr om Runstenens fränsida, men säkra märken finnas efter en väg i engen, hvilken väg strukit nära intill Runstens ristade sida, som, efter hvad de tu i jorden än qvarstående grundstyckena utvisa, varit åt söder. — Jag antager att Runstenen blifvit åverkad redan i början af 1600-talet, då Balingsta kyrkas bogårdsmur uppfördes, att sprängningen skett genom stark eld, anlagd å marken tätt intill den ristade sidan, hvars nedre del med derpå varande ristning dervid bortflagats, samt att då det första stycket af den sålunda krossade hällen blifvit framfördt till kyrkan för att läggas i bogårdsmuren, någon besinning äfven inställt sig, i följd af hvilken de i engen qvarblefna styckena fått ligga orörde ... Det märkligaste å denna sten är den ovanliga bildristningen inom slingan. Bara denna gör detta minnesmärke förtjent af att iståndsättas och för efterverlden väl vårdas ... Peringskiölds eller hans ristares teckning af stenen är synbart gjord på fri hand och nog vårdslöst. Söker man å stenen hans 'hare', så står der i stället en man med toppig mössa samt med spänd båge och pil i händerna. Han har törhända en orm under sig. Närvarande teckning är gjord efter avtryck, tagne på sjelfva stenstyckena och följaktligen fullt trogen. Det femte stycket af stenen, hvarpå varit ristadt någon liten del af slingan, hästens ena framben, samt bringa och hals m. m., finnes nu hvarken i engen eller i bogårdsmuren» (*Svenska runurkunder* 2, 1857). Även i *Sveriges runurkunder*, fem år senare (1862), uppger Dybeck, att fyra stycken av stenen ligga vid norra sidan av Prästängen; det femte stycket fanns på 1600-talet i bogårdsmuren, men har

Fig. 339. U 855. Prästgården, Balingsta sn.
Efter teckning i Peringskiölds Monumenta.

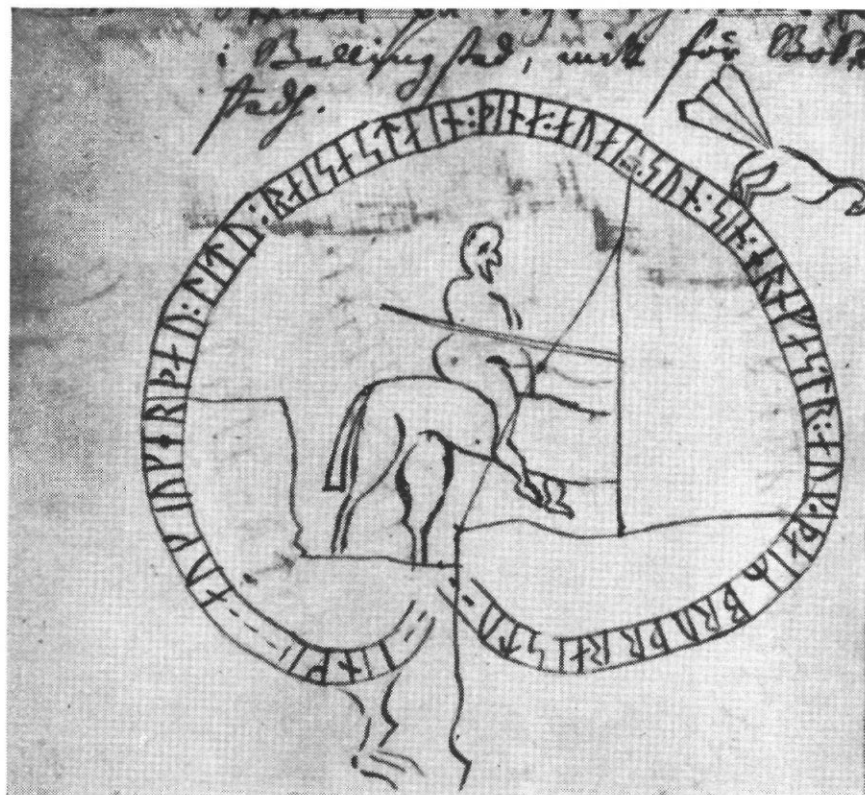

Fig. 340. U 855. Prästgården, Balingsta sn.
Efter teckning av O. Celsius.

icke kunnat återfinnas. I beskrivningen till Geologiska kartbladet »Sigtuna» (1865) omnämnes bland fornminnen: »i prestgårdens äng N.W. om prestgården, S. om Böksta, en stor runsten i fyra stycken.» Platsen är utmärkt på kartbladet. I sin Reseberättelse år 1864 kunde emellertid Dybeck meddela, att »den store Prestängsstenen ... är nu flyttad till den högre belägna sockenvägen och der sammannitad. Det är Herr Generalen Grefve v. Essen, man har att tacka för dessa i sanning berömvärda åtgärder».

Under sin antikvariska resa sommaren 1874 har Dybeck underkastat ristningen en förnyad och mycket noggrann granskning, för vilken han redogör i *Runa* (fol.) samma år: »Sedan jag för tolf år sedan (1862) första gången granskade och aftecknade ristningen å denne runsten, hvilken, redan på 1600-talet sönderslagen i flera stycken, låg spridd å nordliga sidan af så kallade Prestängen, hörande till Balingstads prestgård, hafva, genom grefve G. von Essens försorg, styckena blifvit upptagna ur den dyga ängsvallen, flyttade till en höjd vid häradsvägen på Bökstads mot ängen gränsande gärde, samt der hopsatta och resta. Stenens förträffliga skick i sin upprätta ställning å en fri och solig höjd, i förening dermed att de stycken, hvaraf han består, äro fria från det tjocka järnhaltiga ämne, hvilket, medan han ännu låg i ängen, stenhårdt fäst sig i synnerhet i ristningen, erbjuder nu bästa tillfälle till noggrann undersökning. Sådana äro af mig gjorda, så i fjor, som under innevarande års höst, och har jag genom dem öfvertygats att den i Runurkunderna lemnade teckningen af 1862 är mindre god än jag då trodde henne vara. — Ristningen är delvis mycket matt och ställen kunna påvisas, å hvilka denna vid upptagningen, flyttningen och resningen, blifvit mer eller mindre skadad. Lyckligtvis äro de dock få.» Dybeck redogör därefter för figurerna och inskriften. Hans totalomdöme om ristningen blir: »Ehuru, i enlighet med hvad förut antydt är, ristningen måste antagas hafva åtminstone

delvis hafva tagit skada af den vittring, hvaraf stenen lidit under det att han låg i ängen, samt hon äfven bär omiskänsliga märken af sednare kraftigare påstötter, i följd hvaraf hon nu der och hvar har utseende af ett af ristaren gjordt *utkast*, visande blott hufvuddragen, så är klart att man i taflan finner en tecknare, underlägsen flere som ristat likartade stenar i orten, såsom Oknöstenens [U 691] och i synnerhet Skogklosterstenens [U 678] skicklige ristare.»

Runstenen har sålunda ursprungligen befunnit sig på den numera till stor del uppodlade ängen på södra sidan om vägen, omkring 100 m. S om den plats, där den nu är rest. Den har enligt Dybecks iakttagelser varit vänd mot söder, mot en väg som här har gått fram och varav spår ännu på hans tid syntes. Stenen var redan vid 1600-talets början sönderslagen i 5 delar. En av dessa, med formen av en nästan likbent, spetsvinklig triangel och upptagande en kil av ristningsytans mitt med figurer och runslinga, har före 1672 förts bort och lagts in i kyrkogårdsmuren. Den har icke kunnat återfinnas, och ristningen är därför tyvärr defekt.

Det är intet tvivel om att den plats, dit stenen flyttades år 1864 och där den nu står, är synnerligen lämplig. Utsikten är fri åt alla håll, och det ovanligt ståtliga stenblocket kommer därför väl till sin rätt. Det har en fast grund och torde därigenom vara tämligen väl skyddat mot ytterligare förstörelse. År 1946 blev stenen omsorgsfullt lagad. Alla sprickor fylldes, de grövre med cementbruk, de finare med stenkitt. De sex stora delar, varav runstenen består, äro hopsatta medelst järnkrampor, anbragta i stenens rygg.

Grå granit. Höjd 2,57 m., bredd 2,12 m. Nedtill ha tunna skivor flagrat av, varigenom också en del ristning och inskrift har gått förlorad. Även upptill är ristningen sliten och runorna starkt nötta. Möjligt är, att ristningsytan har blivit skadad genom eld: »en framför stenen upptänd eld har nedtill fläkt av stora delar av ristningen» (v. Friesen). Det må emellertid framhållas, att ytan knappast verkar skörbränd. Det är därför möjligt, att stenen har blivit skadad och sliten därigenom, att den har använts som bro över ett sumpigt ställe. I så fall är det också lätt förklarligt, att den har brustit sönder. — Runorna och ramlinjerna äro ristade med tämligen breda, i botten runda linjer. Figurerna på mittytan äro utförda med betydligt tunnare och smalare linjer. Ristningen är på det hela taget väl bevarad och i gynnsam belysning fullt tydlig.

Inskrift (med det inom [ ] supplerat efter äldre läsningar):

· inki - ... [a]uk : iuker [:] pau : litu : raisa · stain : pina : a[t] · ais[t] · sun · sin : ernfastr · auk · pair ·
           5   10   15   20   25   30   35   40   45   50   55   60
 brypr · raist[u] · at · bru ...
           65   70   75

Ingi- ... ok Iogærdør pau letu ræisa stæin þenna at Æist, sun sinn, Ærnfastr ok þæir brøðr ræistu at bro[ður sinn].

»Inge- ... och Jogärd de läto resa denna sten efter Est, sin son, Ärnfast och bröderna reste (den) efter sin broder.»

Till läsningen: Många runor stå fritt inom runslingan, utan att nå fram till ramlinjerna. 1—4 **inki** är säkert. Av 3 **k** är övre delen bevarad. Av r. 5 finnes ett snedställt streck, som knappast kan ha varit annat än v. bst i ett **m**. Därefter är ett stycke av ytan avflagrat, varvid efter beräkning sannolikt fyra (möjligen fem) runor ha gått förlorade. Av 6 **a** kan intet spår upptäckas. Fr. o. m. 7 **u** är inskriften utefter v. sidan väl bevarad. 11 **k** är icke stunget. 12 **e** är tydligt stunget. Likaså 47 **e** och 64 **y**. Sk efter 13 **r** är borta i sprickan, kanske dolt genom lagningen. Fr. o. m. 35 **a** t. o. m. 46 **n** är ristningen ganska svagt skönjbar. Av bst i 36 **t** kunde inga spår upptäckas. Bst i 37 **a** är svag. 39 **s** är svagt och något osäkert. Av 40 **t** finns endast h. bst kvar, och denna svag. De följande två orden svagt, men dock säkert synliga. Fr. o. m. 47 **e** är inskriften åter tydlig. Bst i 62 **b** är skadad; undre delen är helt borta, liksom nedre

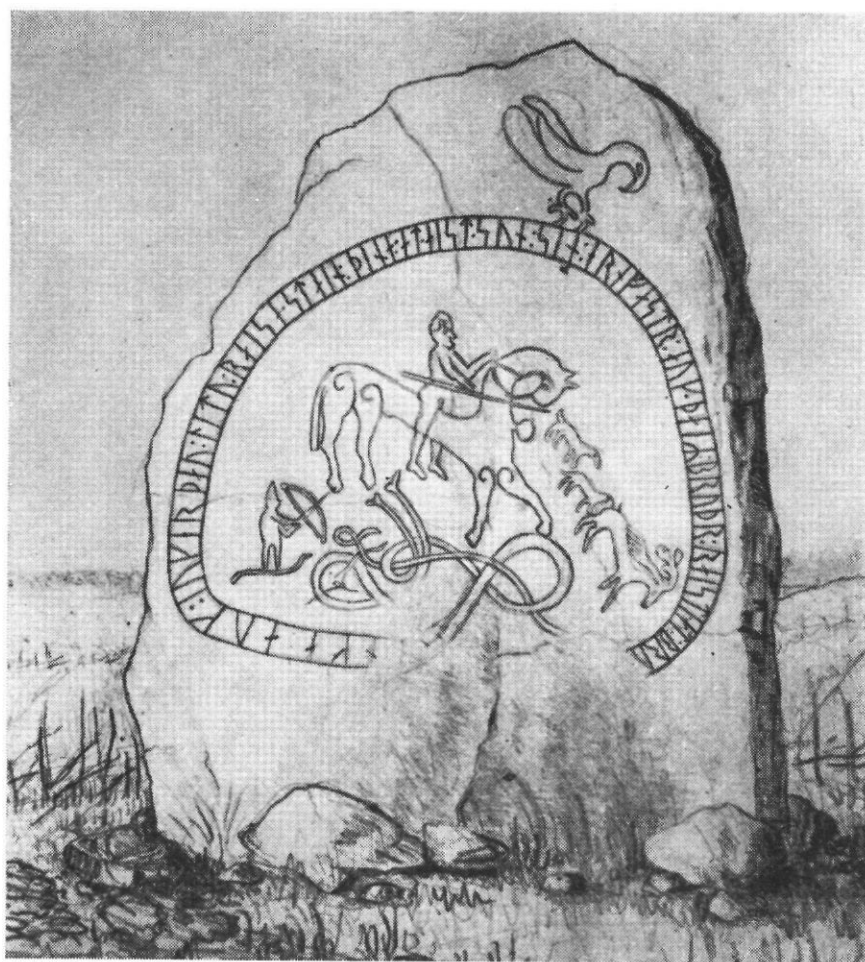

Fig. 341. U 855. Prästgården, Balingsta sn. Efter teckning av Dybeck.

delen av hst i 63 r. Av 72 u är endast hst i behåll; bst har blivit förstörd i sprickan. Bst i 77 u skymtar i kanten av den avflagringsring, som har förstört återstoden av inskriften.

Bureus (Fa 6): 1—5 **inki** -, 6—13 **uk : iuker**, 35—46 **at aist sun sin**; 47 **e**; 62 **b** skadat; 64 **u**; 72 **u** svagt; 77 **i**. — Caspar Cohl (Fa 6): 1—5 **inki**, 6—13 **uk : iuker**, 35—46 **at · aist · sun sin**; 47 **e**; 62—66 **rylr**; 71 **t** är sista runan. — Rhezelius (Fl 2): 1—13 - - - **nbi iuker**; 35—46 **al : ayt · sun**; 47 **e**; 55 **e**; 62—66 **brypr**; 72 **i**; 73—77 **al bri**; (Fa 6) 1—13 **inki : uk : iuker**; 35—46 **al · aist · sun · sin**; 47 **e**; 62—66 **brypr**; 72 **i**; 73—77 **al bri**. — Hadorph och Christophersson: 1—5 **inki** -, 6—13 **auk : iuke : r**, 35—46 **at aist · sun : sin**; 47 **e**; 62—66 **brypr**; 72 **u**; 73—77 **at · bru** -. — O. Celsius: 1—5 - **inki** -, 6—13 **auk iuker**, 35—46 **auai ... sun : sin**; 47 **e**; 62—66 **brupr**; 72 **u**; 73—77 saknas. — Dybeck (D 1: 137): 1—13 **inki : auk iuker**; 35—46 **at · aist · sun : sin**; 47 **e**; 62—66 **brupr**; 72 **u**; 73—77 **at bru**. Inskriftens början är feltecknad av Dybeck. — v. Friesen: **inkim** (»så kan med säkerhet läsas»), 6—13 **auk : iuker**, 35—46 **at · aist · sun · sin**; 47 **e**; 62—66 **brypr**; 72 **u**; 73—77 **at · bru**.

Det framgår av denna översikt, att inskriften nästan i varje detalj befann sig i samma tillstånd vid 1600-talets början som nu. Vad som är skadat och svårläst nu, var det redan då. Några nämnvärda skador synas icke ha uppkommit i senare tid, i samband med stenens flyttning, så som Dybeck tycks föreställa sig. Läsningen kan därför endast i ringa mån kompletteras genom de äldre uppteckningarna, och även dessa kompletteringar äro ganska osäkra.

Inskriften är defekt i början och i slutet. Den har börjat med två namn, av vilka det ena måste vara mansnamn, det andra kvinnonamn, eftersom de sammanfattas i det neutrala pronomenet *pau*. 9—13 **iuker** är utan tvivel kvinnonamnet *Iogærd*. Det första namnet 1—5 **inki** - ... måste sålunda vara ett mansnamn. Eftersom r. 5 sannolikt har varit **m**, ligger det närmast att tänka på **inki**[**mutr**] *Ingimundr*.

Minnesmärket är sålunda rest av en fader och moder över deras son, men även av Ärnfast och de andra bröderna över deras broder. Det kan nämligen knappast vara något tvivel om att inskriftens slut bör suppleras så: **at · bru**[**pur · sin**].

Om namnet *Ingimundr* se Sö 194 och U 72. Kvinnonamnet *Iogærd* synes icke vara säkert belagt i någon annan inskrift. Lundgrens namnordbok har ett belägg från 1300-talet (Uppland). Om namnet *Æistr* se U 70, om *Ærnfastr* E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100.

Den ornamentik, som hör samman med runslingan, är tyvärr endast fragmentariskt bevarad. Den synes vara originell och skickligt utförd. Den ger knappast säker ledning för att hänföra U 855 till någon av de kända runristarna. Enligt v. Friesen »torde man kunna antaga, att den är utförd av någon av den dödes bröder och i så fall snarast den med namn nämnde Ärnfast. Tekniken är ganska diletterantisk, och mig veterligen har inskriftens mästare icke utfört någon annan ristning än denna. Rundjurets mönster ansluter sig till andra sådana från 1000-talets mitt, vadan ristningen torde förskriva sig från omkr. 1050. Intressant är att intet kors, ingen from önskan antyder att ristaren är kristen.»

Ristningens största intresse är givetvis fäst vid de figurer, som äro ristade på stenens mitt. Stenytans form har lockat till figurframställning i stor stil; där fanns gott om utrymme som måste fyllas. Varför ristaren har valt just en jaktscen, därom kan man endast hysa osäkra förmodanden.

Mera kortfattade beskrivningar av de märkliga bilderna finnas från äldre tid av Hadorph, Celsius, Dybeck. Mest utförligt har deras innehåll beskrivits av O. v. Friesen, och det torde vara lämpligt att här återge hans ord: »En decimeterbred ram som bär runinskriften, bildar på stenytans mitt en stor, liggande, uppifrån något hoptryckt krets, vars sidor nå nästan ut till stenens ... Stenytans mitt inom runramen bär en ristning, som, så vitt jag för ögonblicket erinrar mig, är ensam i sitt slag här i Norden. Kring de från runramens ändar uppstickande drakornamenten är en hel jaktscen grupperad. Centralfiguren utgöres av en hjälmprydd man till häst med spjut i handen. Framför ryttaren jaga två hundar ett hjortdjur, som av huvudets och hornets form att döma skall föreställa en älg. Älgen längst nere till höger på den inre stenytan balanseras längst ute till vänster av en man, som går på skidor och håller en båge med på strängen lagd pil i händerna. Granskar man älgen närmare, skall man finna, att på hans huvud sitter en fågelliknande figur. En stor, flygande fågel med nedåt sträckta fötter och långa tår synes också uppe till höger omedelbart ovanför runramen. Det kan sålunda icke råda något tvivel om, att scenen i dess helhet, även om de enskilda figurerna äro rätt primitivt utförda, skall föreställa en älgjakt om vintern för falkar och hundar, där jägarna äro två, en ryttare och en skidlöpare. Falkjakten var en sport, som skall ha idkats i Europa ända sedan 400-talet av vår tideräkning och som fortlevat på sina ställen ända inemot vår tid. Somliga mena, att det är hunnerna, vilka vid slutet av 300-talet översvämde Europa, som medförde denna sport från sitt hem i Centralasien ...

Scenen på den inre ristningsytan är sålunda tagen ur stormanslivet i rikets hjärtbygd på 1000-talet. Varför är just denna bild anbragt på stenen? Ett utmärkande drag för vikingatidens ornamentering är en viss horror vacui, d. v. s. en ovilja mot tomrum: man strävar att fylla bildytan så fullständigt som möjligt. Vanligen sker detta på de uppländska runstenarna genom att inom och kring den runbärande slingan anbringa en del ornamentala eller symboliska figurer som slingrande ormar, stående fyrfotade ornamentdjur, kors m. m. Mera sällan finner man en bild ur livet. Det är sålunda möjligt, att jaktscenen endast har till uppgift att fylla den tomma ytan inom runramen och att orsaken till att just en jaktscen valts var den, att jakten på samma gång den skattades som ett stort nöje också ingick som ett av de viktigaste leden i den manliga ungdomens uppfostran för krigets värv. Men det är också möjligt, att jaktscenen uppträder i vår ristning av ett mindre tillfälligt skäl.»

Inskriften meddelar, att det är »en sannolikt ung man, som till sina föräldrars och bröders sorg gått ur tiden. Han var kanske en ivrig falkjägare eller hade anställning som falkenerare vid en stormans hov. De efterlevande ha velat hugfästa hans minne och ha angett jakten som

den dödes älsklingsidrott eller kanske hans yrke. Enligt de gamles tro var en krigares liv icke slut med döden. Det fortsattes på andra sidan graven på samma sätt och t. o. m. i än intensivare grad än på jorden. Kanske har man genom att anbringa jaktscenen på stenen velat på magisk väg sörja för att Est även på den andra sidan graven skulle finna givande jaktmarker.

En möjlig förklaring till jaktbilden på stenen är slutligen den, att ristningen står i mer omedelbart samband med Ests förtidiga död, att med andra ord Est omkommit under omständigheter av liknande art, som de på stenen skildrade...

Att vi finna en av de i jakten deltagande personerna till häst, en annan på skidor beror därpå, att det vid jakt med falk för vårdaren gäller att alltid befinna sig i falkens närhet för att kunna iakttaga, var det fångade eller hejdade bytet befinner sig och för att återkalla falken i tid. Får han avlägsna sig för långt, är det fara värt att han icke återkommer. På skidor rör man sig med tillräcklig snabbhet i terrängen för att kunna ha fågeln under uppsikt.

Skidans spets på vår bild har en karaktäristisk svanhalsliknande böjning, som nu för tiden — och särskilt för en del år sedan — stundom träffas hos backskidor av telemarkstyp. Men denna likhet är väl tillfällig. Närmare fränder har Böksta-stenens svanhalssskidor... i den skidform, som ännu i början på 1800-talet brukades i Värmland och Dalarna.»

På en runsten från Andreas på ön Man finnes en figurframställning, som möjligen återger en jaktscen: en man med en fågel på axeln, vid fötterna ett djur, som förefaller vara en hund; frambenen stå högre än bakbenen. En mytologisk tolkning av figurgruppen har dock även ansetts vara tänkbar. Se P. M. C. Kermode, *Catalogue of the Manks crosses*, 2. uppl. (1892), *Manx Crosses* (1907), s. 102; S. Bugge i *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed* 1899, s. 247 f.

Likaså bör i samband med Balingsta-stenen erinras om den dekorativa utsmyckningen av den norska Alstad-stenen (NIyR n:r 61–62). Stenen är hög och smal, och figurerna ha därför måst anbringas isolerade från varandra i en vertikal serie uppifrån nedåt, även om ristaren skulle ha tänkt sig ett samband dem emellan. Överst ser man en stor fågel med utspärrade vingar och huvudet i profil med en kraftig rovfågelsnäbb. Därunder ett fyrfotadjur, en hund eller en varg. Närmast följer på stenens mitt en ryttare; på den utsträckta vänstra handen håller han en fågel, som av de flesta forskare har uppfattats som en jaktfalk. Under denna centrala ryttarfigur följa ytterligare tre figurer: en hund, en häst utan ryttare och slutligen åter en häst med ryttare. Att framställningen i sin helhet skall återge en jakt, är väl synnerligen ovisst, kanske snarast osannolikt. Men den är dock av ett stort intresse vid sidan av Balingsta-stenens figurgrupp, och enstaka figurer äro fullt jämförbara. Om Alstad-stenens dekoration se L. Jacobsen, *Evje-Stenen* (1933), s. 30 f.; Magnus Olsen, *Norges innskrifter med de yngre runer* 1 (1941), s. 133 f., Bjørn Hougen *ibid.* s. 159 f.

856. Frövi, Balingsta sn.

Pl. 141.

Litteratur: B 364, L 88. J. Bureus, Fa 6 s. 124 (Caspar Cohl), s. 219 n:r 263 (Rhezeliuss), Fa 5 s. 7 (inklistrad lapp); J. Rhezelius, Fl 2 n:r 77; Ransakningarna 1667–84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 266; UFT h. 3 (1873), s. 16, 89, h. 5 (1876), s. 122; O. v. Friesen, Runstenar i Uppland undersökta 1899–1901 (ATA), Anteckningar (UUB); Handlingar i ATA 1946.

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i Fl 2); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 364); v. Friesen foto (ATA, UUB).

Runstenen står rest 225 m. SSÖ om Frövi (manbyggnaden), 175 m. SSÖ om U 857, 4 m. Ö om byvägen till Fröviboda och 2 m. SV om en gammal smedja. Ristningsytan vetter åt VSV.

Stenen, som var sönderslagen, fanns enligt Caspar Cohl (Fa 6) »Wedh Fröby i Baling-